

Rapportage

Quickscan financiële reserves *'Van turen naar sturen'*

Rekenkamer Heerhugowaard

Onderzoekers

Prof. dr. J.H. (Hans) Bossert

P.W. (Pim) Steenbergen MSc

Rekenkamer Heerhugowaard

Mevrouw I.W. van den Bosch, MSc
Ambtelijk secretaris

T. 06-1647 6269
E. irene@necker.nl

Datum 7 september 2021

Inhoudsopgave

Bestuurlijke nota	3
Onderzoeksverantwoording	4
Waarom dit onderzoek?	4
Doelstelling, centrale vraag en deelvragen	4
Onderzoeksuitvoering	5
Centrale boodschap	6
Reactie college van B&W	8
Nota van bevindingen	9
Context en beleid reserves	10
1.1 Uitgangspunten voor het beleid	10
1.2 Toepassing beleid reserves	12
Omvang en verloop reserves	13
2.1 P&C-documenten zijn leidend	13
2.2 De financiële reserves gescand	14
2.3 Toegepaste sturingsmogelijkheden	15
Rol van de gemeenteraad	17
3.1 Rollen en verantwoordelijkheden	17
3.2 Informatievoorziening aan de gemeenteraad	18
Bijlage 1: Overzichtstabel top 10 financiële reserves	20
Bijlage 2: Bronnen	23

Bestuurlijke nota

Onderzoeksverantwoording

Waarom dit onderzoek?

De coronacrisis heeft voor veel gemeenten een grote invloed op de gemeentelijke financiële positie. Dit is ook het geval binnen de gemeente Heerhugowaard. In het jaar 2021 moet er binnen de gemeente Heerhugowaard een tekort van 5,3 miljoen euro opgevangen worden binnen de begroting.¹ Naast de gevolgen van de coronacrisis zijn er nog een tweetal concrete oorzaken aan te wijzen voor deze tekorten: oplopende kosten voor de jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de voorbereiding van de fusie met de gemeente Langedijk.

Om tekorten op te vangen zijn er grofweg drie mogelijkheden die de gemeente aan kan wenden: verhogen van de inkomsten, verlagen van de uitgaven of het inzetten van de opgebouwde reserves. De gemeente kent een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is ervoor bedoeld om ingezet te worden bij onverwachte en/of onvoorziene gebeurtenissen met directe financiële gevolgen; deze reserve vormt een financiële buffer. De coronacrisis kan gezien worden als een onverwachte en onvoorziene gebeurtenis waarbij de inzet van de algemene reserve een logische stap is. Bestemmingsreserves worden gevormd om meerjarige bestedingsplannen te kunnen dekken, deze zijn dus niet vrij besteedbaar.

Uit de concept-programmabegroting blijkt dat het saldo van de reserves over het jaar 2020 begroot is op ruim 5 miljoen negatief en voor 2021 4,4 miljoen negatief.² Dit houdt in dat er meer geld uit de reserves wordt ingezet dan dat er geld aan de reserves wordt toegevoegd. Het inzetten van middelen uit de reserves raakt aan het budgetrecht van de raad.³ In het kader van het budgetrecht is de raad het enige orgaan dat kan beslissen over de vorming, opheffing en het muteren van reserves.⁴

In de raadsworkshop over het onderzoeksprogramma 2021 van 28 oktober 2020, hebben de aanwezigen hun voorkeur uitgesproken voor een onderzoek naar de financiële reserves. De aanwezige raadsleden constateerden dat er dit jaar veel reserves aangewend worden. De raad vraagt zich af hoe de inzet van de reserves vormgegeven wordt en met welk doel deze ingezet worden. Ook is de raad benieuwd of de huidige kaders voor de inzet van reserves toereikend zijn en welke rol de raad heeft bij de inzet van reserves. De rekenkamer heeft daarom besloten een quickscan naar dit thema uit te voeren.

Doelstelling, centrale vraag en deelvragen

In dit onderzoek staan de financiële reserves van de gemeente Heerhugowaard centraal. De focus ligt daarbij op de manier waarop de inzet van reserves momenteel verloopt en wat de rol van de raad hierbij is en kan zijn. Ook is binnen dit onderzoek specifiek aandacht besteed aan een toekomstperspectief voor de inzet van reserves: hoe kan een zorgvuldige inzet van de reserves in de toekomst geborgd worden en wat heeft de gemeenteraad nodig om de kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen?

Het doel van dit onderzoek was driedelig. De Rekenkamer Heerhugowaard wil de raad inzicht geven in:

- / Het beleid, bestaande afspraken en de werkwijzen ten aanzien van financiële reserves;
- / De verschillende financiële reserves en de beoogde doelen van deze reserves;
- / Zicht geven op de rol en de informatiepositie van de gemeenteraad bij de inzet van reserves.

Hieruit vloeit de volgende centrale onderzoeksvraag voort:

Hoe is de inzet van de financiële reserves binnen de gemeente Heerhugowaard vormgegeven en welke sturingsmogelijkheden heeft de raad?

¹ <https://www.heerhugowaardsdagblad.nl/gemeente/begroting-2021-keuzes-maken-om-tekort-op-te-vangen>

² Concept-programmabegroting Heerhugowaard 2021, p. 186

³ Het budgetrecht is verankerd in artikel 189 van de Gemeentewet

⁴ Nota reserves en voorzieningen gemeente Heerhugowaard (2017), p. 7

De centrale vraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende deelvragen:

- 1) Welke afspraken en werkwijzen met betrekking tot de inzet van financiële reserves zijn er in Heerhugowaard?
- 2) Welke financiële reserves zijn er momenteel binnen de gemeente Heerhugowaard en hoe verhouden deze reserves zich tot de rest van de begroting?
- 3) In hoeverre worden de instelling, het voortbestaan en de opheffing van een reserve voldoende onderbouwd?
- 4) Welke sturings- en controlemogelijkheden heeft de raad ten aanzien van financiële reserves en welke verbeterpunten zijn er te benoemen voor het gebruik van die mogelijkheden?

Onderzoeksuitvoering

Op 1 april 2021 vond de startbijeenkomst met de ambtelijke contactpersoon plaats. De onderzoekers van Necker van Naem voerden hun werkzaamheden uit in de periode april-juni 2021.

De onderzoekswerkzaamheden bestonden uit een documentanalyse en een drietal digitale interviews. Er zijn interviews gevoerd met ambtelijke medewerkers met inzicht in de financiële techniek van de reserves, een bestuurlijk interview met de wethouder en een interview met de gemeentesecretaris. Bij verschillende interviews zijn ambtenaren 'aangeschoven' met specifieke kennis over de financiële reserves. Aanvullend is er een gesprek gevoerd met een afvaardiging van de auditcommissie.

Het rapport is op maandag 7 juni 2021 aangeboden voor ambtelijk wederhoor, op 30 juni 2021 is dit ontvangen en verwerkt. Aanvullend is het rapport op 9 juli 2021 aangeboden voor bestuurlijk wederhoor, op 26 augustus 2021 is dit ontvangen.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de personen die de onderzoekers gesproken hebben. Van de interviews zijn verslagen gemaakt. De verslagen zijn ter verificatie aan de respondenten voorgelegd en door hen geaccordeerd.

Centrale boodschap

Conclusies

De vorming van reserves voldoet aan de wettelijke eisen

In dit onderzoek hebben we het proces van de vorming van reserves doorgelicht, op zoek naar de oorzaak voor de ervaren onduidelijkheden. De totale omvang van de financiële reserves in het jaar 2020 bedroeg € 90 miljoen, het (verwachte) begrotingstotaal van de gemeente Heerhugowaard was in dat jaar € 166 miljoen. De meeste reserves worden gebruikt om kapitaallasten voor lopende of toekomstige projecten te dekken. Binnen Heerhugowaard gelden geen budgettaire plafonds voor de reserves, de mogelijkheid om een plafond in te stellen wordt in de beleidsnota reserves en voorzieningen wel als mogelijkheid benoemd. Voor alle reserves is een duidelijk doel omschreven, deze doelen zijn met name gebaseerd op beleidsdoelstellingen.

De ambtelijke organisatie is op het gebied van reserves 'in control', de informatie is actueel en volledig. De accountant heeft de laatste jaren geen op- of aanmerkingen op het gebied van de financiële reserves. In het onderzoek zijn we een ambtelijke organisatie tegengekomen, die vol energie bezig is om te verbeteren en het goede te doen in het belang van de gemeente Heerhugowaard.

Informatievoorziening kan beleidsmatig worden verbeterd

De afgelopen jaren vond informatievoorziening plaats via de reguliere P&C-documenten. Deze informatievoorziening was volledig en compleet en bood voldoende inzicht in de ontwikkelingen ten aanzien van de reserves. De informatievoorziening aan de gemeenteraad over de koppeling tussen beleidsdoelen en de bijbehorende vorming van reserves kan worden verbeterd. In de P&C-documenten zit een beperkte koppeling tussen beide. Dat maakt dat de raad onvoldoende zicht heeft op de afspraken die met het college worden gemaakt bij de begroting en bij de jaarstukken onvoldoende in staat is te controleren of de reserves doelmatig zijn ingezet. In het verleden is de raad jaarlijks over de reserves geïnformeerd met een actuele nota reserves en voorzieningen. De financiële verordening verplicht het college om jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening de geactualiseerde beleidsnota reserves en voorzieningen aan te bieden aan de gemeenteraad. De afgelopen jaren heeft het college formeel niet aan deze verplichting voldaan, de meeste recente nota reserves en voorzieningen is opgeleverd in 2017. Informatievoorziening via de P&C-documenten biedt minder inzicht in de kenmerken en de rol van de raad bij de financiële reserves. Dat inzicht is inmiddels wel vergroot door de recente memo reserves van maart 2021.

De gemeenteraad zit aan het stuur

De raad besluit over de wijzigingen van of toevoegingen aan reserves. De gemeenteraad is zich bewust van deze rol maar constateert desondanks dat de inhoud van de discussie omtrent reserves beter kan. Nu komt de raad nog onvoldoende in gesprek met elkaar over de gewenste sturing op de reserves. Bij de instelling van een reserve wordt er op verschillende manieren gehandeld, bijvoorbeeld een besluit middels een beleidsinhoudelijke nota, de voorjaarsnota of een raadsbesluit. Bij elk van deze mogelijkheden is de raad betrokken middels zijn budgetrecht. De sturing op de reserves vindt voornamelijk plaats door stortingen of onttrekkingen, de manier waarop dit gebeurt verschilt per reserve. Een heroverweging of evaluatie van een reserve is niet altijd vastgelegd. Voor een aantal reserves geldt een duidelijke eindtijd maar dat is niet bij alle reserves aan de orde. Daarnaast is een gewenste ontwikkeling voor de raad om meer scenario's en alternatieven voorgelegd te krijgen.

Rol van de auditcommissie wordt groter

Een van de plekken om het proces rondom de vorming van gewenste reserves vorm en inhoud te geven is de auditcommissie. De leden van de auditcommissie worden goed voorzien van financieel-inhoudelijke trainingen. De auditcommissie wordt in Heerhugowaard steeds meer gebruikt als een voorportaal om financiële stukken van het college te toetsen, dit gebeurt in goede samenwerking met zowel het college als de ambtelijke organisatie. Op het terrein van reserves kan de auditcommissie meer in stelling worden gebracht.

Aanbevelingen

Kaderstelling en Informatievoorziening

- / Denk na over het instellen van budgettaire plafonds en een eindtijd voor de financiële reserves.
- / Gebruik de nota reserves en voorzieningen als kaderstellend document om een (strategische) visie op reserves vast te leggen. Aanvullend kunnen hierin afspraken over de betrokkenheid van de raad bij de financiële reserves en de informatievoorziening vastgelegd worden.
- / Gebruikt de huidige P&C-cyclus om de raad jaarlijks te informeren over de financiële reserves. Bied aanvullend de mogelijkheid om eventuele aanvullende wensen ten aanzien van informatievoorziening te bundelen in een jaarlijkse update van de reserves, bijvoorbeeld bij de programmabegroting.
- / Kies voor vaste momenten van informatievoorziening in het P&C-proces bij jaarrekening en begroting.

Rol van de raad

- / Overweeg om de raad een nader te omschrijven rol te geven ten aanzien van de reserves. Hierbij kan de raad een rol krijgen in:
 - o Het formuleren van de beleidsdoelstellingen voor de verschillende reserves;
 - o Het instellen van een eindtijd of budgettair plafond;
 - o Vastlegging van een heroverwegings- of evaluatiemoment.
- / Aanvullend kan de raad een kaderstellende rol innemen door het gesprek te voeren over risico's en de gewenste omvang van het weerstandsvermogen.
- / Wijzig de financiële verordening door niet meer de jaarlijkse nota te verplichten maar wel een verplichte toelichting op de reserves bij begroting en verantwoording in de jaarrekening op te nemen.

Rol van de auditcommissie:

- / Gezien de financieel-technische aard van het onderwerp is een jaarlijkse toelichting op de financiële reserves een goede mogelijkheid om de raad mee te nemen in het onderwerp. Deze toelichting kan plaatsvinden binnen de auditcommissie.
- / De auditcommissie kan ervoor kiezen om het onderwerp reserves los te bespreken. Aanvullend kunnen zij ervoor kiezen om in samenspraak met de accountant aanvullende wensen of vragen op te stellen hiermee de raad nader te adviseren.
- / De aankomende fusie is een momentum om de nieuwe auditcommissie meer in positie te brengen door haar een duidelijke rol en plek te geven in de nieuwe financiële procedures.

Reactie college van B&W

Rekenkamer Heerhugowaard
t.a.v. mevrouw I. van den Bosch

Contactpersoon: mevr. E. Bon
telefoon: 14 072
E-mail: post@heerhugowaard.nl

Ons kenmerk: Bij21-0576

Onderwerp: Reactie op Rekenkamerrapport Quicksan financiële reserves "van turen naar sturen"

Heerhugowaard, 26 augustus 2021

Geachte leden van de Rekenkamer Heerhugowaard,

Op 8 juli 2021 heeft u het college het rekenkamerrapport Quicksan financiële reserves "van turen naar sturen" aangeboden, met de vraag om een bestuurlijke reactie. Deze reactie treft u aan in deze brief.

Het college dankt u voor dit rapport. Het rapport gaat met behulp van een quickscan in op de vraag hoe de inzet van financiële reserves binnen de gemeente Heerhugowaard is vormgegeven en welke sturingsmogelijkheden heeft de raad.

Over de vorming van de reserves geeft u aan dat de ambtelijke organisatie 'in control' is, de informatie actueel en volledig. De gemeente voldoet aan de wettelijke eisen en dit wordt onderschreven door de accountant. Deze waardering voor de ambtelijke organisatie deelt het college met u.

In het rapport doet u de volgende aanbeveling aan het college: "De informatievoorziening over beleidsdoelen en de bijbehorende reserves kan worden verbeterd". Het rapport doet een viertal voorstellen op welke wijze dit kan worden vormgegeven. Het college van Heerhugowaard zal het nieuwe bestuur van de gemeente Dijk en Waard adviseren om met deze aanbeveling aan de slag te gaan. Voorbereidingen om aan de slag te gaan met de aanbevelingen in de nieuwe gemeente, kunnen door de organisatie al wel worden opgepakt.

U doet als Rekenkamer ook een aantal aanbevelingen aan de raad en de rol van de auditcommissie. Daar waar mogelijk draagt het college graag bij aan de ontwikkeling van de positie en rol van de auditcommissie in de nieuwe gemeente. Ook ondersteunen wij graag de raad om goed met elkaar in gesprek te gaan over de gewenste sturing. De rol van de raad kan hierdoor beter worden ingevuld.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard,
de loco-secretaris, de burgemeester,

J. Busche

A.B. Blase

Nota van bevindingen

1

Context en beleid reserves

De gemeente Heerhugowaard heeft de afgelopen jaren op verschillende wijzen gerapporteerd over de financiële reserves. In dit eerste hoofdstuk gaan we in op de vastgestelde uitgangspunten voor het beleid ten aanzien van de reserves en bespreken we de thans geldende spelregels voor beleid en verantwoording van reserves. In dit hoofdstuk wordt de volgende deelvraag beantwoord:

1. Welke afspraken en werkwijzen met betrekking tot de inzet van financiële reserves zijn er in Heerhugowaard?

1.1 Uitgangspunten voor het beleid

De uitgangspunten voor het financiële beleid van de gemeente zijn vastgelegd in de Financiële Verordening (2017) en de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement (2015). Deze uitgangspunten houden nauw verband met de wettelijke regels en eisen zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording⁵ worden gesteld.

Waarom reserves en welke vormen?

Reserves zijn financiële middelen die men apart zet voor toekomstige gebeurtenissen. In de Nota reserves en voorzieningen worden een aantal functies van reserves binnen de gemeente Heerhugowaard nader toegelicht:⁶

- / Bufferfunctie: voor het opvangen van onverwachte tegenvallers.
- / Bestedingsfunctie: voor het doen van specifieke, incidentele uitgaven.
- / Financieringsfunctie: eigen financieringsmiddel van de gemeente (onderdeel van het eigen vermogen).
- / Inkomensfunctie door structurele onttrekking van reserves voor de dekking van lasten en door renteopbrengsten van reserves gebruiken als dekkingsmiddel.

Er zijn algemene reserves en bestemmingsreserves. Voor het gebruik van alle reserves, is altijd een expliciet raadsbesluit vereist. De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn in beginsel niet vrij aanwendbaar. De gemeenteraad heeft namelijk een concrete bestemming aan het bedrag gegeven. Zolang er geen concrete verplichtingen zijn aangegaan, kan de gemeenteraad de bestemming nog wijzigen en de bestemmingsreserve toevoegen aan de algemene reserve. De algemene reserve behoort tot de weerstandscapaciteit van de gemeente Heerhugowaard.⁷

⁵ Besluit Begroting en Verantwoording, beschikbaar via [deze website](#)

⁶ Gemeente Heerhugowaard (2017). Beleidsnota reserves en voorzieningen, p. 7

⁷ Gemeente Heerhugowaard (2015). Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement p. 9

De financiële verordening schetst de context van reserves

De financiële verordening van de gemeente Heerhugowaard is in 2017 vastgesteld door de raad en schetst de context van de financiële verantwoording van het college aan de raad en de interne bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie. Artikel 10 van de financiële verordening schetst de verplichtingen ten aanzien van de financiële reserves en voorzieningen.

Artikel 10. Reserves en voorzieningen

1. Het college biedt jaarlijks gelijktijdig met de in artikel 3, lid 1 genoemde nota de geactualiseerde beleidsnota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt:
 - a. de vorming en besteding van reserves;
 - b. de vorming en besteding van voorzieningen; en
 - c. de rentoerekening aan reserves en voorzieningen.
2. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt minimaal aangegeven:
 - a. het specifieke doel van de reserve;
 - b. de voeding van de reserve;
 - c. de maximale hoogte van de reserve.
3. Het college beoordeelt jaarlijks de omvang van de reserves in relatie tot het doel waarvoor deze gevormd is en doet aan de raad voorstellen voor heroverweging indien de er sprake is van onderuitputting van een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve valt voor het gedeelte van de onderuitputting vrij en wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

Uit dit artikel blijken een aantal verplichtingen voor het college ten aanzien van de reserves. Deze worden in het artikel onderverdeeld in drie onderwerpen: een actueel overzicht van de vorming en besteding van de reserves, een toelichting bij het instellen van een bestemmingsreserve en een beoordeling van de omvang van de reserves en voorstellen voor heroverweging. Uit dit artikel blijkt dat de raad ten aanzien van de reserves betrokken is bij zowel de instelling, heroverweging als opheffing van de reserves.

De nota weerstandsvermogen bepaalt de weerstandscapaciteit

In de nota weerstandsvermogen en risicomangement (2015) wordt toegelicht dat de gemeente de Algemene Reserve hanteert als de weerstandscapaciteit binnen de gemeente. Voor het weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit) wordt binnen de gemeente Heerhugowaard een streefwaarde van minimaal 1,1 gehanteerd.⁸ De huidige ratio (begin 2021) betreft 1,3 en voldoet daarmee aan de gestelde norm. De raad wordt zowel bij de begroting als de jaarstukken geïnformeerd over het actuele weerstandsvermogen.

De meest recente beleidsnota reserves is uit 2017

De Financiële verordening verplicht het college om jaarlijks gelijktijdig met de jaarrekening de geactualiseerde beleidsnota reserves en voorzieningen aan te bieden aan de gemeenteraad. De meest recente beleidsnota reserves en voorzieningen uit 2017 is een document van ruim 80 pagina's welke is opgedeeld in een vijftal onderdelen: inleiding, reservekeeper 2017, uitgangspunten en randvoorwaarden, samenvatting en conceptbesluit en de pottenkijker 2017. In de beleidsnota reserves en voorzieningen worden ten aanzien van reserves en voorzieningen een aantal uitgangspunten toegelicht.⁹ Deze betreffen:

- / Doelstelling en gebruik koppelen
 - o Heldere omschrijving van het doel
 - o Aanwending van een reserve moet getoetst worden aan het doel
- / Heldere en duidelijke ijkpunten op het gebied van:
 - o Basis (grondslag vorming reserve/voorziening);
 - o Doelstelling;
 - o Soort (algemene of bestemmingsreserve of voorziening);
 - o Rentetoevoeging ja/nee?;
 - o Bodem/plafond van de reserve/voorziening;
 - o Stortingen en onttrekkingen (bestedingsplan);
 - o Heroverweging.

⁸ Gemeente Heerhugowaard (2020). Jaarstukken 2019, p. 99

⁹ Gemeente Heerhugowaard (2017). Beleidsnota reserves en voorzieningen, p. 13-14

- / Periodieke heroverweging:
 - o Jaarlijkse toetsing of heroverweging van reserves plaats dient te vinden
 - o Het instellen of opheffen van een reserve is de bevoegdheid van de raad
- / Rentebeleid:
 - o Toelichting van eventueel rentebeleid ten aanzien van een reserve

1.2 Toepassing beleid reserves

Het beleid is gericht op duiden van mogelijke tegenvallers

In het reservebeleid van de gemeente Heerhugowaard staat het identificeren en met name duiden van mogelijke financiële tegenvallers centraal. Het is gericht op het zo adequaat mogelijk in kaart brengen van de kans dat een voorval optreedt en de financiële consequenties hiervan. Daarnaast is in het beleid bepaald voor welk initiatief of project de reserves bedoeld zijn. In de nota weerstandsvermogen is beschreven tot welke omvang de gemeente reserves acceptabel vindt. Het uitgangspunt hierbij is dat alle financiële risico's gedekt zijn in het weerstandsvermogen. De gemeente streeft ernaar dat meer financiële zekerheid wordt ingebouwd met het weerstandsvermogen en de bestemmingsreserves. Zodoende is het beleid dat het weerstandsvermogen groot genoeg is om alle tegenvallers af te dekken.

De reserves worden nauwkeurig bepaald

Bij de bepaling van de benodigde reserves is het van belang dat de reserves zo nauwkeurig mogelijk worden ingeschat. Een belangrijke factor bij het bepalen van reserves is in hoeverre de gemeente eventuele financiële tegenvallers kan opvangen. De mate waarin de gemeente dit kan, heet de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen die beschikbaar zijn om niet-begrote kosten te dekken. De gemeente Heerhugowaard rekent de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit tot de beschikbare weerstandscapaciteit.

Beleid wordt geïmplementeerd met de 'reservekeeper' en de 'pottenkijker'

De gemeente Heerhugowaard maakt onderscheid tussen de reservekeeper en de pottenkijker. In de reservekeeper (versie 2017) wordt toegelicht welke verschillende soorten reserves en voorzieningen er binnen de gemeente Heerhugowaard gehanteerd worden. In de pottenkijker (versie 2017) wordt een overzicht gegeven van alle reserves en voorzieningen per 1 januari 2017. Per reserve en voorziening is naast een stuk inhoudelijke toelichting ook de prognose over het verloop van de reserves en voorzieningen opgenomen.

Informatievoorziening reserves anders dan vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen

Uit de documentanalyse blijkt dat het college de afgelopen jaren niet aan de verplichting heeft voldaan om jaarlijks een Nota reserves en voorzieningen op te stellen. De meest recente Nota reserves en voorzieningen is in 2017 aan de raad aangeboden. De raad is vooraf geïnformeerd over de gewijzigde informatievoorziening en heeft hierover geen vragen gesteld. Dat deze informatie niet met de raad gedeeld werd betekent niet dat de informatie intern niet beschikbaar was. Alle informatie over de reserves is de afgelopen jaren juist en volledig beschikbaar geweest binnen de gemeente en wordt gecontroleerd door de accountant. Recentelijk heeft het college de raad in een vernieuwde vorm over de reserves geïnformeerd, middels een memo als bijlage bij de secundaire begroting 2021.¹⁰

De accountant heeft geen commentaar op het reserveringsbeleid

De accountant controleert in opdracht van de raad de interne beheersing van de gemeentelijke organisatie en informeert de raad hierover via de managementletters. In de meest recente managementletters (2019 en 2020) wordt geen commentaar gegeven over het beleid voor de financiële reserves.¹¹ Dit duidt erop dat de accountant geen aanvullende beheersmaatregelen van de gemeentelijke organisatie verlangde op het gebied van de financiële reserves.

¹⁰ Gemeente Heerhugowaard (maart 2021). Memo Reserves

¹¹ Gemeente Heerhugowaard (2019/2020). Managementletters

2

Omvang en verloop reserves

In dit hoofdstuk wordt onderzocht in hoeverre de financiële reserves in beeld zijn en hoe deze worden toegelicht in de verschillende P&C-documenten en eventuele aanvullende informatievoorziening. Ook wordt beschreven hoe de processen ten aanzien van de instelling, het voortbestaan en de opheffing van reserves verlopen. In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de volgende deelvragen beantwoord:

2. Welke financiële reserves zijn er momenteel binnen de gemeente Heerhugowaard en hoe verhouden deze reserves zich tot de rest van de begroting?
3. In hoeverre wordt de instelling, het voortbestaan en de opheffing van een reserve voldoende onderbouwd?

2.1 P&C-documenten zijn leidend

Besluitvorming reserves

De besluitvorming over de instelling en omvang van reserves vindt plaats aan de hand van de P&C-documenten. De besluitvorming vindt na de ambtelijke vaststelling in eerste instantie plaats binnen het college. Het college is als geheel verantwoordelijk voor een begroting of jaarrekening. Aanvullend heeft de portefeuillehouder financiën een speciale verantwoordelijkheid voor de financieel-technische aspecten ten aanzien van de aan te houden reserves. De besluitvormingen voor de begroting en de jaarrekening verschillen van elkaar. Zo kent het proces van de begroting (in het jaar 2021) een meer gelaagde inrichting met een vaste begroting en de secundaire begroting met vooruitblik. Het proces rondom de jaarrekening is met name gericht op de verantwoording. Beide documenten hebben een ander karakter.

De begroting informeert

In de begroting wordt de raad geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van de reserves en worden deze ontwikkelingen door de raad vastgesteld. Binnen het meerjarenperspectief wordt voor de jaren 2021-2024¹² de mutatie van de reserves in een tabel toegelicht:¹³

¹² Kanttekening hierbij is dat de gemeente Heerhugowaard per 1 januari 2022 zal fuseren, dit zal van invloed zijn op het meerjarenperspectief.

¹³ Gemeente Heerhugowaard, Begroting 2021, p. 5

	2021	2022	2023	2024
Resultaat voor bestemming	-10.512	-7.298	-6.191	-5.770
Mutatie reserves	4.491	2.675	1.438	1.228
Resultaat na bestemming	-6.021	-4.623	-4.753	-4.542
Waarvan incidenteel	-745	-82	0	0
Structureel begrotingssaldo	-5.276	-4.541	-4.753	-4.542

Tabel 1. Mutaties reserves (bedragen x € 1.000)

Uit deze tabel blijkt dat er de komende jaren middelen aan de reserves onttrokken worden. Aanvullend op de tabel worden in de begroting per beleidsprogramma de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves toegelicht. Bij deze mutaties wordt een korte tekstuele toelichting gegeven over de aard van de mutatie. In het hoofdstuk financiële positie wordt een overzicht gegeven van de opgenomen reserves en het verwachte verloop in de jaren 2019-2024.¹⁴ In de begroting wordt bij het overzicht voorzieningen verwezen naar de reservekeeper 2019.¹⁵

Verantwoording over reserves in de jaarrekening

In de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd over de ontwikkelingen ten aanzien van de reserves. Binnen het meerjarenperspectief wordt voor de jaren 2021-2024 de verwachte mutaties van de reserves toegelicht. Per beleidsprogramma worden de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves toegelicht. Bij mutaties wordt een korte tekstuele toelichting gegeven over de aard van de mutaties. In de jaarrekening wordt een overzichtstabel gepresenteerd waarin per reserve de onttrekkingen en toevoegingen worden verantwoord.¹⁶ Aanvullend worden de mutaties per reserve tekstueel toegelicht. Hierbij worden het doel van de reserve, de omvang van de mutatie en een toelichting bij deze mutatie omschreven.¹⁷

2.2 De financiële reserves gescand

Omvang en grondslag reserves

Het meest recente en complete overzicht van de reserves binnen de gemeente Heerhugowaard wordt gepresenteerd in de eerder toegelichte memo van maart 2021 over de financiële reserves. Deze memo geeft een goed inzicht in de verschillende reserves binnen de gemeente Heerhugowaard en hun omvang. De totale omvang van de financiële reserves in het jaar 2020 bedroeg € 90 miljoen, het (verwachte) begrotingstotaal van de gemeente Heerhugowaard was in dat jaar € 166 miljoen.¹⁸

Om inzicht te geven in de financiële reserves vatten we de omvang, grondslag en het doel van de tien grootste reserves van de gemeente Heerhugowaard samen in een overzichtstabel. Deze tabel is gebaseerd op de informatie uit de memo van maart 2021.¹⁹ In de tabel in bijlage 1 zijn alle kenmerken van de top 10 financiële reserves nader uitgewerkt.

¹⁴ Gemeente Heerhugowaard, Begroting 2021, p. 173

¹⁵ Gemeente Heerhugowaard, Begroting 2021, p. 176

¹⁶ Gemeente Heerhugowaard, Jaarrekening 2019, p. 184

¹⁷ Gemeente Heerhugowaard, Jaarrekening 2019, p. 188 en verder

¹⁸ Gemeente Heerhugowaard, Begroting 2020, p. 135

¹⁹ Gemeente Heerhugowaard (maart 2021) Memo Reserves

Titel	Stand reserve in euro's (31-12-2020)	Grondslag reserve	Doel
713099 NBK - deel 1 Hoofdinfrastructuur	25.163.000	Nota Bovenwijkse Kosten	Dekking kapitaallasten
711000 Algemene reserve	13.887.000	Nota Weerstandsvermogen	Weerstandsvermogen
713738 Middenweg-Zuid	7.090.000	Raadsbesluit	Dekking kapitaallasten
713119 Grote projecten	7.052.000	In 1994 gevormd	Dekking kapitaallasten
713721 De Draai	3.860.000	Raadsbesluit	Realisatie sportgebouw en school
713750 Dotatie Sportvoorziening	3.078.000	Voorjaarsnota 2017-Reservekeeper 2017	Dekking dotatie
713764 Projecten leefomgeving	3.052.000	Voorjaarsnota 2019	Dekking uitvoering projecten
713100 NBK - deel 2 gebouwde en overige voorzieningen	2.967.000	Nota Bovenwijkse Kosten (NBK)	Dekking kapitaallasten
713761 bedrijfsvoering werkvoorraad College uitvoeringsprogramma (CUP)	2.735.000	Voorjaarsnota 2019	Uitvoering van de Raadsagenda
713101 beheer & sociale structuur	2.620.000	Voorjaarsnota 2008	Dekking van (beheer)lasten

Tabel 2. Overzichtstabel top 10 financiële reserves Heerhugowaard

Doelen zijn beleidsgedreven

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat de doelen van de reserves, met uitzondering van de algemene reserve en de reserve bedrijfsvoering werkvoorraad CUP, met name beleidsinhoudelijk gedreven zijn. Een groot deel van de reserves is ingesteld ter dekking van kapitaallasten binnen projecten op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen of voorzieningen.

Het instellen van reserves vindt plaats op verschillende manieren

Voor het instellen van de reserves zijn een aantal verschillende grondslagen waarneembaar:

- / Diverse (beleidsinhoudelijke nota's)
- / Voorjaarsnota's
- / Losstaand raadsbesluit

Hieruit komt naar voren dat er voor de oprichting van een reserve op verschillende manieren gehandeld wordt. Wel is bij elk van de bovenstaande grondslagen de raad betrokken middels zijn budgetrecht.

2.3 Toegepaste sturingsmogelijkheden

Overzicht van de mogelijkheden tot verandering

Om inzicht te geven in de mogelijkheden tot instelling, voortbestaan en opheffing, geven we de belangrijkste criteria van de tien grootste reserves van de gemeente Heerhugowaard weer in de volgende overzichtstabel. Deze tabel is gebaseerd op de informatie uit de memo van maart 2021.²⁰ De inhoud van de tabel wordt in de volgende paragraaf nader tekstueel toegelicht. In de tabel in bijlage 1 zijn alle kenmerken van de top 10 financiële reserves nader uitgewerkt.

²⁰ Gemeente Heerhugowaard (maart 2021) Memo Reserves

Titel	Doel	Storting	Onttrekking	Heroverweging	Plafond reserve
713099 NBK - deel 1 Hoofdinfrastructuur	Dekking van investeringen	Jaarlijks een vast bedrag	Bij raadsbesluit	Niet van toepassing	Niet van toepassing
711000 Algemene reserve	Weerstandsvermogen	Specifieke raadsbesluiten	Bij vaststelling van een jaarrekening	Jaarlijks	Niet van toepassing
713738 Middenweg-Zuid	Dekking kapitaallasten	Eenmalige storting	De kapitaallasten	Bij eindtijd	Niet van toepassing
713119 Grote projecten	Dekking kapitaallasten	Jaarlijks een oplopend bedrag	De kapitaallasten	Bij eindtijd	Niet van toepassing
713721 De Draai	Realisatie sportgebouw en school	Jaarlijks een structureel bedrag	De kapitaallasten	Niet aan de orde	Niet van toepassing
713750 Dotatie Sportvoorziening	Dekking dotatie	Eenmalige storting	Jaarlijks een vast bedrag	Niet van toepassing	Niet van toepassing
713764 Projecten leefomgeving	Dekking uitvoering projecten	Eenmalige storting	Raadsbesluit	Niet van toepassing	Niet van toepassing
713100 NBK - deel 2 gebouwde voorzieningen	Dekking investeringen	Niet van toepassing	De kapitaallasten	Op voorstel	Niet van toepassing
713761 bedrijfsvoering werkvoorraad CUP	Uitvoering raadsagenda	Eenmalige storting	Bij vaststelling jaarrekening voor onttrekkingen	Op voorstel	Niet van toepassing
713101 beheer & sociale structuur	Dekking van (beheer)lasten	Jaarlijks een oplopend bedrag	Raadsbesluit	Bij begroting	Niet van toepassing

Tabel 3. Overzichtstabel sturingsmogelijkheden top 10 financiële reserves Heerhugowaard

Sturing vindt vooral plaats door storting en onttrekking

Opvallend is dat de sturing op de reserves vooral plaatsvindt door storting of onttrekking. Voor veel reserves geldt dat er bij aanvang van de reserve een eenmalige storting is gedaan. Voor andere reserves wordt een jaarlijkse storting uitgevoerd. Voor een aantal reserves geldt dat er onttrekkingen mogelijk zijn ter dekking van de kapitaallasten binnen de projecten. Hiervoor geldt dat het doel van de reserve direct gekoppeld is aan de reserve. Voor andere reserves geldt dat er onttrekkingen gedaan kunnen worden ten gevolge van specifieke raadsbesluiten. Voor een aantal reserves geldt dat er bij de jaarrekening voorstellen worden gedaan tot onttrekkingen.

Evalueren en heroverwegen gebeurt niet op vaste momenten

Voor de heroverwegingen van de reserves blijkt dat er geen vaste momenten zijn waarop die uitgevoerd worden. Het blijkt dat er verschillende mogelijkheden zijn waarop de omvang en de onttrekkingen van de reserves heroverwogen worden. Voor een aantal reserves geldt dat er een duidelijke einddatum is en er zodoende vooruitlopend op deze einddatum voorstellen worden gedaan voor heroverwegingen. In een enkel geval geldt dat er geen toelichting wordt gegeven op een mogelijke heroverweging van de reserve.

Andere sturingsmogelijkheden worden niet toegepast

De toegepaste sturingsmogelijkheden betreffen vooral: instellen, onttrekken of heroverwegen. Andere sturingsmogelijkheden zoals: instellen van een plafond, werken met een ondergrens of toepassen van geldigheidstermijn, worden niet gebruikt. Opvallend is dat er voor geen enkele reserve een plafond is ingesteld, terwijl dat wel expliciet als mogelijkheid wordt benoemd.

3

Rol van de gemeenteraad

In dit hoofdstuk staan de rollen en verantwoordelijkheden bij beleid en instellen van reserves centraal. We gaan in op de rollen van het college en de raad en de rollen binnen de raad. Ook beschrijven we de wijze waarop de raad over reserves wordt geïnformeerd. Tevens kijken we op welke wijze de raad in positie wordt gebracht als het gaat om reserves. We beantwoorden in dit hoofdstuk de volgende deelvraag:

4. Welke sturings- en controle mogelijkheden heeft de raad ten aanzien van financiële reserves en welke verbeterpunten zijn er te benoemen voor het gebruik van die mogelijkheden?

3.1 Rollen en verantwoordelijkheden

De raad is de hoeder van het budgetrecht

Als hoeder van het budgetrecht is de raad het enige orgaan dat beslissingsbevoegdheid heeft ten aanzien van de vorming, opheffing en het heroverwegen van reserves.²¹ Er is geen mogelijkheid om deze bevoegdheid te mandateren richting het college. Het budgetrecht van de raad wordt gewaarborgd door verschillende P&C-documenten waarin de raad besluiten neemt over de reserves. Wijzigingen ten aanzien van de reserves worden vastgesteld door middel van de begroting en aanvullende begrotingswijzigingen. Zodoende is de raad middels de P&C-cyclus betrokken bij de instelling, het voortbestaan en de opheffing van een reserve. Aanvullend op de P&C-cyclus geldt voor bestemmingsreserves dat er een raadsvoorstel opgesteld kan worden waarin het college voorstelt om een reserve aan te wenden. Recent is dit uitgevoerd voor de bestemmingsreserve duurzaamheid:²²

Voorbeeld raadsvoorstel bestemmingsreserve

In de raadsvergadering van 24 november 2020 heeft de raad ingestemd met een bestedingsvoorstel voor de bestemmingsreserve Duurzaamheid. Hierbij doet het college een voorstel voor een beleidsmatige wijziging van het karakter van de bestemmingsreserve, namelijk eisen voor revolverendheid van de reserve. Aanvullend doet het college een voorstel voor de besteding van middelen uit de reserve voor het jaar 2021.

²¹ Gemeente Heerhugowaard (2017). Beleidsnota reserves en voorzieningen, p. 7

²² Gemeente Heerhugowaard (2020). Bestedingsvoorstel bestemmingsreserve Duurzaamheid

De raad stelt kaders en controleert

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en een controlerende rol bij het instellen of gebruiken van reserves en specifiek ten aanzien van de aanvaardbaarheid van de voorgestelde reserves. De nota reserves en voorzieningen is het kaderstellend document waarin de overkoepelende visie en strategie ten aanzien van de reserves vastgesteld wordt. Daarnaast is de raad betrokken bij de instelling, het gebruik en de heroverweging van de reserves. Het onderwerp reserves bevat vaak veel financieel-technische informatie. Er kan echter niet van raadsleden worden verwacht dat zij volledig kunnen inschatten in hoeverre een inschatting reëel is, en of de in te stellen reserves dan wel het gebruik van reserves wel of niet verstandig zijn. Op dit gebied zijn er de rollen voor de auditcommissie en de ambtelijk specialisten.

De rol van de raad bij reserves is beperkt

De gemeenteraad heeft een rol bij het meerjarig perspectief van de financiële begroting. Op dat moment kan de raad zijn kaderstellende rol gebruiken om te sturen in de reserves. Is de beoogde reserve beleidsmatig wenselijk? En hoe zijn de bedragen tot stand gekomen? De raad neemt deze rol wel, maar in het kader van dit onderzoek wordt aangegeven dat de raad niet altijd over de kennis en het inzicht beschikt om echt te kunnen sturen.

Als een reserve eenmaal is ingesteld, is de rol van de raad beperkt. Met name bij bestemmingsreserves zijn er uiteenlopende belangen en langlopende afspraken, waarin weinig te sturen is. Ook is de doorlooptijd soms zo lang dat veel raadsleden in hun raadsperiode slechts een deel meemaken van de looptijd. Op een gegeven moment is niet meer helder waarom bepaalde keuzes in het verleden zijn gemaakt. De raad hanteert dan de controlerende rol door vragen te stellen bij de jaarrekening en heeft kenbaar gemaakt dat er behoefte is aan een voortgangsrapportage, zoals het memo van maart 2021.

De auditcommissie kan meer positie krijgen bij reserves

De leden van de auditcommissie hebben een vooraanstaande rol in de controlerende taak van de gemeenteraad als het gaat om financiën; met name bij de vaststelling van de jaarrekening en de begroting. Bij het onderwerp reserves ziet de auditcommissie zich als een vooruitgeschoven post van de gemeenteraad. De leden van de auditcommissie zijn geïnformeerd over de financiën van de gemeente, de middelen die de gemeente heeft en de wijze waarop ze deze middelen inzet. De auditcommissie zelf heeft bij reserves echter geen vast omschreven rol. De invloed van de auditcommissie op het gebied van reserves is thans beperkt. De auditcommissie kan vragen stellen aan de accountant en op basis daarvan een discussie starten. Gesprekspartners geven aan dat deze rol van de auditcommissie voor beleid en toepassing van reserves verder uitgebouwd kan worden.

Ambtelijke specialisten spelen een sleutelrol

De ambtelijk specialisten hebben de taak om raadsleden deelgenoot te maken van de keuzes die bij reserves worden gemaakt. Gezien de financieel-technisch aard van het onderwerp, is dit een belangrijke rol. In Heerhugowaard gebeurt dit door een toelichting in de raad en bij de auditcommissie over de begroting en jaarrekening.

3.2 Informatievoorziening aan de gemeenteraad

Informatievoorziening is conform formele richtlijnen

De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de status van reserves via begroting en jaarrekening. De rapportage hierover wordt jaarlijks opgesteld en is conform formele richtlijnen. De jaarlijkse rapportage maakt onderdeel uit van de Planning & Control cyclus. Bij deze jaarlijkse actualisatie krijgt de raad voor ieder project inzicht in:

- / De actuele omvang van de reserves;
- / De grondslag en het doel;
- / De voorstellen tot bijstorten, gebruik of heroverweging;
- / De financiële verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar.

De begroting en de jaarrekening waren de afgelopen jaren de belangrijkste stukken waarin de raad geïnformeerd werd over de ontwikkelingen ten aanzien van de reserves. Deze informatiemomenten en de diepgang van de informatie zijn te beschouwen als een wettelijk vastgelegd minimum. Via de gebruikelijke P&C-instrumenten wordt de gemeenteraad inhoudelijk over de reserves geïnformeerd.

De eerdergenoemde memo reserves is het hart van de informatievoorziening

In de inleiding van deze memo wordt toegelicht dat de Nota reserves en voorzieningen de afgelopen jaren niet is verstrekt en dat de raad over de reserves en voorzieningen is geïnformeerd middels de jaarrekening. De jaarrekening is echter een document waarin met name verantwoording centraal staat en minder

inzicht geeft in de keuzes voor de raad ten aanzien van de reserves en voorzieningen. Zodoende heeft het college middels de memo de raad aanvullend inzicht verschaft in de reserves. In de memo worden onderstaande zaken nader toegelicht:

- / Een overzicht van de stand van de reserves per 31-12-2020 (totaal: € 90 miljoen).
- / Een overzicht en toelichting op de mogelijke vrijval van een aantal reserves; in het raadsvoorstel ter vaststelling van de jaarrekening 2020 (juni 2021) zal het college aan de raad een voorstel doen over vrijval van reserves.
- / Een nadere toelichting op de grootste 10 reserves (€ 71,5 miljoen) op de manier zoals deze gebruikelijk werden gepresenteerd in de jaarlijkse Nota reserves en voorzieningen.²³

Elke raadsperiode wordt er bij aanvang financieel-technische informatie geduid voor raadsleden

Voor aanvang van elke raadsperiode vindt een thema-avond plaats voor raadsleden en/of auditcommissie over financieel-technische informatievoorziening, waaronder het onderwerp reserves. De thema-avond en ook eventueel aangeboden financiële trainingen zijn gericht op het verschaffen van informatie en duiding aan raadsleden over de wijze waarop reserves in de gemeente worden uitgevoerd, de wijze waarop er met reserves wordt omgegaan en de wijze waarop de gemeenteraad in reserves kan sturen. Aanvullend blijkt er vanuit de ambtelijke organisatie bereidheid te zijn om de raad nadere informatie of trainingen aan te bieden over financieel-technische onderwerpen.

²³ Gemeente Heerhugowaard (maart 2021). Memo Reserves, p. 3

Bijlage 1: Overzichtstabel top 10 financiële reserves

Titel	Stand reserve in euro's (31-12-2020)	Grondslag reserve	Doel	Storting	Onttrekking	Heroverweging	Plafond reserve
713099 NBK - deel 1 Hoofdinfrastructuur	25.163.000	Nota Bovenwijkse Kosten	Dekking van investeringen in bovenwijkse infrastructurele projecten	Op basis van de raadsbesluiten RB2017006 en RB2020038 wordt jaarlijks een vast bedrag van € 584.000 gedoteerd aan de reserve	Mogelijk bij reeds genomen besluiten over investeringen. Bij nieuwe projecten separaat raadsbesluit	Niet van toepassing	Niet van toepassing
711000 Algemene reserve	13.887.000	Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement	Weerstandsvermogen	Op grond van specifieke raadsbesluiten tot bestemming van de resultaten van de jaarrekeningen	Nader te bepalen bij de vaststelling van de jaarrekening van enig jaar	Elk jaar wordt in de paragraaf "Weerstandsvermogen" van zowel de begroting als de jaarstukken het geactualiseerde risicoprofiel betrokken. De uitkomsten hiervan kunnen leiden tot heroverweging	Niet van toepassing
713738 Reserve Middenweg-Zuid	7.090.000	Raadsbesluit RB2016036 d.d. 30 juni 2016	Vanuit deze reserve worden de kapitaallasten van de herinrichting van Middenweg-Zuid gedekt	Eenmalige storting van € 8.755.000 op basis van besluitvorming. Voorjaarsnota 2016	De kapitaallasten in verband met de herinrichting van Middenweg-Zuid	Eindtijd: 2077, vrijval van 1.600.000 is mogelijk	Niet van toepassing

713119 Grote projecten	7.052.000	In 1994 is een reserve gevormd voor de dekking van kapitaallasten (rente en afschrijving) in gerealiseerde grote projecten	De reserve is ingesteld voor de dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de grote projecten	Vanaf 2005 wordt jaarlijks een oplopend bedrag gedoteerd aan de reserve	Ter dekking van kapitaallasten van grote projecten	Wordt in 2026 opgeheven, vrijval van 3.350.000 is mogelijk	Niet van toepassing
713721 Reserve school en sporthal De Draai	3.860.000	Raadsbesluit RB2013088 d.d. 18 juni 2013	Realisatie van een sportgebouw en een school in De Draai, tijdelijke huisvesting van de Jeroen Bosch en uitbreiding van De Zevensprong en de Pater Jan Smitschool	In de begroting is een structureel bedrag opgenomen van € 157.000 dat jaarlijks in de reserve wordt gestort	Aan de reserve vindt jaarlijks een onttrekking plaats ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit de investering in de realisatie van de sporthal en de school in De Draai	Op basis van een herrekening van het verloop van de reserve blijkt dat het huidige saldo van de reserve € 525.000 te laag is om alle toekomstige verplichtingen te kunnen dekken	Niet van toepassing
713750 Reserve Dotatie Sportvoorziening	3.078.000	Met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2017 en de Reservekeeper 2017 (RB2017026) is de raad akkoord gegaan met de vorming van de Reserve Dotatie Sportvoorziening	Dekking van ophoging van de dotatie aan de voorzieningen gebouwen en speeloppervlakten sport welke m.i.v. 2018 in de begroting is verwerkt	Bij de aanvang van de reserve is een bedrag gestort van € 3.426.695	Jaarlijkse dotatie aan de voorziening gebouwen en speeloppervlakten sport gedekt door een onttrekking aan deze reserve. Het betreft hier een bedrag van € 137.065	Niet van toepassing	Niet van toepassing
713764 Reserve Projecten leefomgeving en voorzieningen	3.052.000	Met het vaststellen van de Voorjaarsnota 2019 (RB2019064) is de raad akkoord gegaan met de vorming van de Reserve Projecten	Bedragen gereserveerd voor de uitvoering van projecten in de woon- en leefomgeving die voortkomen uit de raadsagenda. Het bedrag is opgebouwd uit indicatieve	Bij het instellen van de reserve is een éénmalig bedrag van € 9,1 miljoen in de reserve gestort	Er zijn inmiddels besluiten genomen door de raad om bedragen over te hevelen naar andere reserves	Niet van toepassing	Niet van toepassing

		leefomgeving en voorzieningen	bedragen bij de betreffende projecten. De raad ontvangt aparte voorstellen voor besteding van delen van deze reserve				
713100 NBK - deel 2 gebouwde en overige voorzieningen	2.967.000	Nota Bovenwijkse Kosten (NBK) 2005 en het masterplan voorzieningen	Dekking van investeringen in bovenwijkse voorzieningen	Niet van toepassing	Kapitaallasten voor een aantal voorzieningen	Geen vast moment, worden nu verschillende voorstellen gedaan	Niet van toepassing
713761 Reserve bedrijfsvoering werkvoorraad CUP	2.735.000	Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2019 (RB2019064) heeft de raad besloten om een bestemmingsreserve Bedrijfsvoering werkvoorraad CUP in te stellen	Het doel van de reserve is om het college de middelen ter beschikking te stellen om de aanpak en de uitvoering van de Raadsagenda, het oplossen van de werkvoorraad en de werkzaamheden rondom de fusie vorm te kunnen geven	Bij het instellen van de reserve is eenmalig een bedrag gestort van € 4.024.000.	Nog geen onttrekkingen, bij vaststelling jaarrekening 2020 voorstellen voor onttrekkingen	Geen vast moment, worden nu verschillende voorstellen gedaan	Niet van toepassing
713101 Reserve beheer & sociale structuur	2.620.000	Basis ligt in de voorjaarsnota 2008.	Dekking van de (beheer)lasten van (toekomstige) voorzieningen als gevolg van de groei van de gemeente op het sociale en maatschappelijk veld	Jaarlijkse storting, welke elk jaar wordt opgehoogd	Voor de aangegeven doelen zijn onttrekkingen mogelijk	Heroverweging in het kader van de secundaire begroting	Niet van toepassing

Bijlage 2: Bronnen

Gesprekspartners

Datum	Gesprekspartner	Functie
22 april 2021	Mevrouw A. Grim	Lid auditcommissie
	De heer N. Troost	Lid auditcommissie
3 mei 2021	De heer M. Lem	Financieel adviseur
	De heer B. Roeleveld	Concerncontroller
19 mei 2021	De heer B. Fintelman	Wethouder
20 mei 2021	Mevrouw M. Diependaal	Gemeentesecretaris
	Mevrouw E. Bon	Bestuursadviseur
	Mevrouw S. Chin	Interim Hoofd Financiën inkoop en contracten

Bronnen

In de lopende tekst van de Bestuurlijke nota en de Nota van bevindingen wordt steeds verwezen naar de geraadpleegde bronnen door middel van voetnoten. Voor de correcte bronvermelding verwijzen wij u naar deze voetnoten.